

A bizánci kultúra öröksége

Országos bizantinológiai tudományos ülés Szegeden

A kelet-római birodalom öröksége, a bizánci kultúra Európára gyakorolt hatása mai napig foglalkoztatja az irodalomtörténet, nyelv- és történettudomány, a régészet és művészettörténet szakembereit. A bizánci emlékekkel foglalkozó hazai szakemberek az utolsó évtized kutatási tevékenységéről, új eredményeiről számolnak be azon a tudományos ülésen, amely tegnap, hétfőn kezdődött a Szegedi Akadémiai Bizottság előadótermében.

A kétnapos tanácskozás négy téma köré csoportosul, külön előadások foglalkoznak a bizánci prózairodalom és költészet; a magyar östörténet és bizánci forrásainak értékelésével, új eredményeivel; a magyar régészeti kutatás bizánci vonatkozásaival; valamint a bizánci képzőművészet és építészet témakörének hazai vonatkozásaival. Mind a négy témában kiváló szakemberek referátumaihoz kapcsolódnak az előadások. Tegnap Kapitány István tartott bevezető előadást. A bizánci

próza-irodalom és költészet hazai kutatás utolsó évtizedében címmel, melyhez három előadás csatlakozott. A délutáni ülés referálójá Szádeczky-Kardoss Samu, A magyar östörténet és bizánci forrásai a hazai kutatás utolsó évtizedében címmel tartott előadást, melyhez öt kutató beszámolója csatlakozott.

Ma folytatja munkáját az országos bizantinológiai tudományos ülés. A magyar régészeti kutatás bizánci vonatkozásai az utolsó évtized kutatásainak tükrében címmel Bálint Csanád és Lovag Zsuzsa tart referátumot. E témakörhöz három előadás csatlakozik. Délután A bizánci képzőművészet és építészet a hazai kutatás utolsó évtizedében címmel Kádár Zoltán referál. Beszámolóját három előadás követi. A négy témakörhöz tartozó előadásokat elhangzott előadásokhoz és referátumokhoz kapcsolódó vita követi.

Az országos bizantinológiai tudományos ülés ma délután fejezi be munkáját.

Megnyitották a politikai könyvnapokat

Hétfőn délután Debrecenben, a Kólcsey Ferenc Művelődési Központban tartották meg az idei politikai könyvnapok országos megnyitóját. Az ünnepi eseményen részt vett Kállai Gyula, a Hazafiús Népfőrsereg Országos Tanácsának elnöke, ott voltak a kiadó és terjesztő vállalatok vezetői, a politikai könyvek terjesztését végző aktivisták.

Sikula György, az MSZMP Hajdú-Bihar megyei bizottságának első titkára megnyitotta beszédében szöveg a politikai irodalom jelentőségéről, a politikai könyvek iránti igényről, s a szocialista tudat és közvélemény formálásában betöltött felbecsülhetetlen szerepéről.

Az idei politikai könyvnapokra a Kossuth Könyvtár adó 21 művet jelentett meg több mint 600 ezer példányban.

Az országos megnyitáshoz kapcsolódott a művelődési központban megnyitott könykiállítás, amelyen mintegy 800 könyvet mutatnak be, közöttük az idei újdonságokat. (MTI)

Fiatalokról — őszintén

Mitől KISZ a KISZ?

— Van kedvetek beszélgetni?

— Hát, nem valami sok... Miről kell beszélgetni?

— Például a KISZ szervezeti szabályzatáról.

— Arról aztán végképp nincs.

— Miért? Már a könyvkötőkön jön ki? Olvastátok egyáltalán?

— Nem.

— Hát hogyan lettetek KISZ-vezetők?

— Csönd. Aztán egy bizonytalan hang:

— Valakinek el kellett vállalni.

Egy másik.

— Engem azért jelöltek ki, mert jó volt a bizonyítványom.

— Olyat is láttam már, ahol kalapból húzták ki az alapszervi vezetők nevét — mondja Vastag György, a Szeged városi KISZ-bizottság titkára.

Ez a kezdet, az első benyomás az ifjúsági mozgalomról. S gyakran ehhez méltó a folytatás is. Merev pedagógusok, formális politikai képzés, viták helyett előadások, meggyőzés helyett kinyilatkoztatás, az ifjúsági mozgalom pedig lassan belefelel a köznyelvébe, az érdeklenségbe. Elég csak azt megnézni, hogy a fiatalok kétharmada az iskolában tagja volt a KISZ-nek, az első munkahelyén felé sem néz a az ifjúsági mozgalomnak.

Mikor legyen őszinte az ember, ha nem tinédzserkorában? És mikor várja el leginkább másoktól is az őszinteséget, ha nem ugyanekkor? És kitől várhatja el, ha nem saját politikai, érdekvédelmi szervezetétől, azoktól az emberektől, akik ennek a szervezetnek a nevében foglalkoznak vele? Ebből indult ki Nagy Zsuzsa, a városi KISZ-bizottság középiskolai felelőse, amikor elhatározta, a középiskolai KISZ-vezetők idejéig továbbképzésnek az őszinteség lesz a kulcsszava.

Fura ellentmondás ez: az ember soha nem olyan nyitott és érdeklődő, mint tizenöt éves korában. Még azt is megkockáztatom: soha nem olyan okos. És erre a korosztályra panaszkodnak, hogy tagjai érdektelenek, közönyösek. Attól függ, mi iránt. Csak hogy az ő kérdéseiket megválaszolni, fogalmakat, eszméket velük együtt újragondolni nehezebb, mint a kipróbált lemezeket lejátszani nekik.

A vitavezetőnek is sok mindent újra kell gondolnia: mi az, hogy meggyőzés, mi az, hogy világnézet. Hiszen nemcsak a marxizmus alapjait kell ezekben a fiataloknak elsajátítaniuk, azt is, hogyan lehet véleményét nyilvánítani, hogyan kell vitázni. S a vitavezetés őszinteséget, szerénységet követel: vannak olyan ellentmondások, amelyeket ma a társadalomtudományi kutatások sem tudnak feloldani. Pillanatok alatt kiderül, ha a vitavezető úgy tesz, mintha tudná a megoldást, közben csak mellébeszél.

A viták első fordulója után úgy tűnik, a városi KISZ-bizottság stábjára megfelelő ezeknek a követelményeknek. Sikertől feloldaniuk a kezdeti gyanakvást, fásultságot; a szervezeti szabályzat ürügyén arról beszélhetnek a gyerekek, ami valóban igazgatja őket.

És beszéltek. Kibújtak a csigaházukból, elmondták néha kegyetlenül pontos kérdéseiket, néha butácska panaszait, s ahogyan ezeket előadták, a hosszú tartózkodásban, a vita hevében kialakult átmeneti közösség reakcióiban törekvéseik igazolását látták a vitavezetők, akik maguk is fiatalok — egyetemisták, pedagógusok.

Hogy is van például az önkéntesség? Hány iskolában kérdezték meg a fiatalokat, akarnak-e KISZ-tagok lenni vagy sem? S ha megkérdezik is — valódi önkéntesség ez? Melyik hát igazán a

KISZ: élcsapat vagy tömegszervezet? S nem inkább — ahogy egy gimnazista fogalmazott — unatkozó elvtársak társasága? Ha a KISZ egységes, ha egy álláspontot képviselnek tagjai, akkor mit kezdünk a véleménykülönbségekkel?

Miért kell a KISZ-tagnak harcolni a faji és a vallási megkülönböztetés ellen? Persze, van ilyesmi a világ másik felén, de az ellen hogyan harcoljon egy magyar tinédzser? Vagy van itthon is? Akkor az előtűk járok nem harcoltak elég hatékonyan ellene?

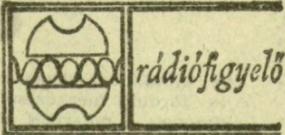
Ehangzott néhány eltűzött sérelem is a viták során. Egy kollégista kislány elpanaszolta, nekik a kollégiumban korlátozzák a szadadságjogaikat. Kötelezővé tették, hogy este, reggel meghallgassák a rádióban a híreket. Ő kikelt ez ellen, emiatt még retorzióval is éltek: nem javasolták KISZ-vezetőnek.

A kislány persze KISZ-vezető lett, és lehetett, még akkor is, ha nem hallgat híreket. S ez is jellemző problémája a középiskolás korosztálynak: a társadalomtudomány, filozófia, politikai ismeretek hiánya KISZ-funkciójuk értelmére vonatkoztatva maguk a fiatalok tették föl a kérdést: hogyan vezethet az a vezető, aki maga sem tud sokkal többet a világról, nem ismeri jobban a valóságot, mint azok, akiket vezetni akarna?

A vezetővel, személyiségével, vezetői és vezetettek kapcsolatával foglalkozik a vita következő fordulója. A következők pedig a demokrácia tartalmával és gyakorlatával, a mai fiatalok életmódjával, szerelem, szexualitás, erkölcs viszonyával, az ideológiai harcral, valamint a soron következő KISZ-kongresszus fő kérdéseivel foglalkoznak majd.

Tanács István

A „háttérbeszélgetések” dicsérete

A rádióhallgatók tudják — ha nem is fogalmazódik meg bennük pontosan —, hogy melyek a „hangdoboz” előnyei a tévével vagy az újságokkal szemben. E sorok írója leginkább azért kedveli a rádiót, mert kitűnő „háttérrel” adja egyéb tevékenységeinek.

Ha az ember tévét néz, vagy újságot olvas, akkor ugyebár nemigen tehet mást: ül és mereszi a szemét. (Ámbátor magam újabban — ne tessék szerezniellenek tartani — fantasztikus felfedezéssel lettem gazdagabb; kitaláltam, hogy tévézés közben stopolni lehet, sőt kell. Azóta a lyukak miatt rég használaton kívül helyeztem, összes fölülhető gyerekharisnyát és — nadrágot megstopoltam, s ezzel fát lettem idegsejtjeim fölösleges koptatásának. Eme nehéz, figyelmet igénylő művelet ugyanis nem hagy időt és energiát, hogy dühöngjek a rossz műsorokon. Arra jó, hogy — két tűbüjtás között — éppen a kellő figyelmet szentelhessem a képernyőnek.) Rádiót viszont mindig lehet hallgatni. Mozog kezem, lábam, teszem amit kell, és közben utolér, elér az egész világ. A reggeli kávéfőzés közben értesülök arról, hogy amíg aludtam, esett a hó, megint lezártak Pesten egy hidat, és elindult a távoli ország politikai delegációja egy másik távoli országba. Főzés és mosogatás közben tájékozodom a tudományok legújabb eredményeiről, a művészeti élet

eseményeiről, arról, hogy ki a felelős az óvodai étkezéskor uralkodó áldatlan állapotokért; meggyászok; vagyis informálodom társadalmi és közéletünkéről, a világ dolgairól nem is beszélve. Takarítás közben könnyűzenét, munka (azaz eme „fogalmazás” írása) közben komoly zenét hallgathatok (nincs különös jelentősége, csak megszokás). Mindebben bennefoglaltatik már a rádió egyik másik, előttem szintén nagybecsű erénye-előnye, hogy tudniillik segítségével, mintegy mellékesen, különösebb idő- és erőbefektetés nélkül jutok nekem fontos, érdekes információkhoz.

Rádiónapló — az emberi tényezőről. Ezt mondta a cím, és bizony, tudatos hallgató legyen a talpán, aki direkt erre a műsorra „spórolja a fülét”. Viszont, ha véletlenül éppen szót a rádió (s miért ne, csütörtökön délután négyre általában hazaérünk), a bolti szatyor kiürítése közben egyszer csak megáll az ember keze a levegőben. Hiszen itt arról van szó, ami mindenki érdekel mostanában; amiről annyit beszélünk, gondolkodunk. Hogy ugyanis: miként tudnék én, ti, mindenki „tényezni”? Milyen lehetőségei vannak az egyes embernek, és a csoportoknak, hogy ki-ki a maga helyén, a praxisban valószínűleg meg, amiről e kampány során annyi szó esik; emberi minőségeinek csatasorba állítását — közös, jó célokért.

A műsorban Berend T.

Iván gazdaságtörténész és Pataki Ferenc pszichológus voltak a műsorvezetőknek, Egyed Lászlónak és Györffy Miklósnak a beszélgetőpartnerei. Az adás két órája — elröppent. A stúdió vendégei „konzervekhez”, előre felvett beszélgetésekhez fűzték véleményeiket, s a hallgató az eleven, pezsgő párbeszédekben szuverén gondolkodók eredeti és felelősségteljes érvelését élvezhetik. Többek között arról, hogy nemigen válhat gazdasági hatóerővé az emberi tényező merev gazdasági struktúrában, s ahol leginkább a konformizmusra való képesség alapján választják ki a vezetőket. Hogy nemigen lehet jó elképzeléseket megvalósítani, amíg a helyes döntések érvényesítése érdekében sért; vagy amíg a vezetői siker és kudarc összemosódik, következetesen sem a személyes kvalitások, sem a gyengeségek „nem tényezők”. És még sok más, érdekes témáról szó volt persze; de a műsor legerősebb „hatástényezőjének” mégis a szókimondás, a ködsítésnélküliség és frázismentesség tűnt.

Sulyok Erzsébet

Üzletek ünnepi nyitvatartása

A november 7-i munkaszüneti nappal összefüggésben módosul az üzletek nyitvatartása. November 6-án az élelmiszerüzletek, a piacok, a piac területén árusító csarnokok, élelmiszer-pavilonok délután 5 óráig tartanak nyitva. Az egyműszakos élelmiszerboltok 12-től fél 1-ig, ebédszünet miatt, zárva lesznek. A 17 óráig később záró élelmiszerüzletek szombati nyitvatartásuk szerint várják a vásárlókat, csakúgy, mint az iparcikk- és ruházati üzletek, az áruházak, a dohány-, az édesség- és a virágboltok, valamint a vendéglátóipari üzletek.

November 7-én, pénteken az étertermek, a presszók és a bisztrók szombati rend szerint, a dohány-, a virág- és az édességboltok a vasár-

SZEP SZÓ. Az eltűnt kulturális és művészeti magazinok remélhetőleg születőben levő „fogutódai” közül kedden fölött az első; a Szép Szó, a televízió irodalmi folyóirata. A háromtagú szerkesztő bizottság nevében Kockás Sándor irodalomtörténész (Baranyi Ferenc és Bata Imre a bizottság másik két tagja) mondta el a beköszöntő szép szavakat,

indokolva a címvasztást, ismertette a József Attila-örökség jegyében fogant célokat. Ezek szerint „az élő beszéd közvetlenségével” kíván szólni az új képes, hangos folyóirat az alkotókról, a műveikről és közönségükről, megidézni az irodalmi múltat, fűrkészni a jelen valóságát. Komoly-játékosan, József Attila útmutatása és az irodalom belső természetét szerint. És persze a televízió formájában, mint a múlt és a jövő közötti kapcsolat, a technika lehetőségei-gátjai között.

Korai lenne véleményét formálni az induló Szép Szóról, mindjárt az első szám után. Nehezen vártuk, örülünk jöttének, s az élő irodalom tévés bemutatásának annyi, jobbára sikertelen kísérlete után: drukolunk.

SHAKESPEARE. Ez is újdonság, és sorozat: a Magyar Televízió nem sajnálta a pénzt, megvásárolta a BBC óriás vállalkozásának, a Shakespeare-összesnek a darabjait. A szombaton induló sorozatnak rendkívül a közművelődési jelentősége. Gondoljuk csak el, a többmillió nézősereg hétről hétre, fűdőben követheti a világirodalom e remekéből készült feldolgozásokat; anélkül, hogy kitennek a lakásból a lábukat, egyetemes irodalomtörténeti stúdiumot végzünk. És remélhetően: művészi élményeket is kapunk.

Régészhallgatók konferenciája

A budapesti és a szegedi tudományegyetem régészeti tudományos diákkörei négy napos nemzetközi konferenciát rendeznek Szegeden. A diákköri konferenciára tíz országból hívták meg hallgatókat; az egyetemisták összesen 34 dolgozatot mutatnak be, a tudományos kutatásuk eredményeit. A konferencia témái: régészet, módszertan, társadalomtudomány; történeti-filozófiai problémák és a régészet kapcsolata; az egyes

korszakok kutatásának témái; kulturális hatások, kereskedelmi kapcsolatok Európa különböző területei között.

A tudományos diákköri tanácskozás tegnap, hétfőn délelőtt kezdődött a Móra Ferenc Múzeum dísztermében. A körülbelül 80 résztvevő előtt a szegedi egyetemisták hat előadást tartanak — a későrómai kortól az Árpád-korig terjedő időszak régészeti témáiról.

Újdonságok

PÁSZTOROK, PÁSZTOROK... A szegedi körzeti stúdió keddi műsora viselte ezt a címet, amelyet Eck T. Imre rendezett, ő volt az operátor is, és Bubyák István szerkesztett. Vegyes érzelmeikkel szemléltük. A műsor készítői kitűnő riportanyagokat, a pásztorélet jól ismerő, s a mesterséget ma is őrző idős embereket találtak, akik izemes, elvezetesen, fordulatosan természetesen a csak a képzeteinkben romantikus, régi foglalkozásról. Ezeket a józú beszégetéseket azonban egyre-másra megszakították a barányiszületést, a birkanyúzást, a bégető négy lábúak fejbekölnését megörökítő, véresen naturális, vagy éppen erőszakos líraiságú képek. Ki tudja, miért? A befejező, bosszantóan művészkedő képsor után gondolkodhatott a néző, ha volt kedve: vajon mi funkciót szántak a műfajtól a realista, földönjáró beszélgetésektől idegen stílusú felvételeknek? Amelyek miatt az adás bementője szükségessé látta közölni: csak felnőtteknek ajánljuk — az este tíz óra körül kezdődő műsorról! Azt gondolom, a felnőttek valóban képesek érteni-elfogadni az élet tényeinek borzongatóan naturális ábrázolását is, ha ennek határozott művészi célja-funkciója van.

De csak úgy, l'art pour l'art?

S. E.